

М.В. Лепетченко

E-mail: smilemv185@gmail.com

ДО ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ КОРЕКЦІЙНОГО ПЕДАГОГА

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

Система професійної підготовки фахівця спеціальності «Корекційна освіта» зорієнтована на формування професійних компетентностей, що забезпечать можливість здійснення ним корекційно-розвивальної, навчальної та виховної роботи з усіма суб'єктами освітнього процесу.

Сучасний стан розвитку спеціальної освіти в Україні характеризується посиленою увагою вчених до поглибленого вивчення особливостей загального, психічного і мовленнєвого розвитку дітей з порушеннями онтогенезу з метою забезпечення індивідуального розвитку кожної дитини з урахуванням її психофізичних особливостей, можливостей, здібностей, інтересів.

Соціальне замовлення суспільства орієнтує корекційного педагога на розвиток кожної дитини як суб'єкта власного життя, на формування творчої особистості, здатної до самостійної творчої діяльності, яка прагне заявити про себе, про свої можливості, виразити свою індивідуальність, унікальність, власні здібності, нахили, інтереси, бажання, а отже вимагає створення сприятливих умов для самовизначення, самореалізації, особистісного самовираження кожної дитини, в тому числі й дитини з особливостями психофізичного розвитку.

Однією з категорій дітей із особливостями психофізичного розвитку є діти із порушеннями мовлення, зокрема діти із загальним недорозвитком мовлення (ЗНМ), характерною для яких, окрім первинного розладу мовленнєвої системи, є наявність ряду вторинних відхилень, а саме: особливостей розвитку психічної та фізичної сфер.

Проблема засвоєння дітьми з порушеннями мовлення системи рідної мови, формування мовленнєвої діяльності як засобу творчого самовираження; підвищення рівня розвитку психічних процесів, що забезпечать можливість реалізації творчої діяльності та спеціальна організація діяльності дітей, що сприятиме формуванню здатності до творчого самовираження дошкільників з мовленнєвими вадами, набувають особливого значення та потребують особливої уваги корекційного педагога.

У роботах С. Коноплястої, Є. Соботович, В. Тарасун, В. Тищенко, М. Шеремет та інших вчених представлені особливості та закономірності розвитку та корекції мовлення дітей із мовленнєвою патологією. Означені дослідження дозволяють встановити оптимальні підходи до визначення змісту, форм, методів, принципів та прийомів корекційного навчання, розширення мовного та мовленнєвого досвіду, активізації пізнавальних

здібностей дошкільників. Важливе значення в процесі розвитку мовлення науковці надають принципу діяльнісного підходу, у відповідності до якого мовлення розглядається як діяльність із властивою їй структурною організацією, та у відповідності до якого розвиток мовлення має відбуватися в діяльності.

Науковці відзначають, що потреба у самовираженні є характерною для дітей дошкільного віку, яка проявляється та формується у творчій діяльності. Особливе місце у творчій діяльності дошкільників науковці відводять ігровій діяльності. Гра як провідний вид діяльності дошкільника (А. Богуш, Л. Виготський, Н.Гавриш, Р. Жуковська, Н. Короткова, Д. Менджерицька, Н. Михайленко, Л. Фомічова) викликає якісні зміни в психіці дитини, забезпечує формування та розвиток тих психічних новоутворень, які дозволяють дитині перейти на якісно новий щабель розвитку, оволодіти новим, більш складним видом діяльності.

Більшість досліджень, присвячених вивченню проблеми розвитку, формування та корекції мовлення, розглядають ігрову діяльність як один з найефективніших засобів досягнення корекційно-виховної мети (О. Боряк, Г. Волкова, З. Ленів, Н. Манько, І. Марченко, О. Мастюкова, С. Миронова, Н. Чередніченко, Л. Усачова та ін.).

Відповідно, корекційний педагог має забезпечити реалізацію провідної мети сучасного корекційно-виховного процесу – всебічний гармонійний розвиток особистості дитини з порушеннями мовлення, що передбачає створення оптимальних умов для формування базису її особистісної культури, становлення її цілісності й розкриття її здібностей, забезпечення розвитку її творчого потенціалу, виховання емоційно-ціннісного позитивного ставлення до себе й навколишнього світу.

Фахівець галузі корекційної освіти має опанувати системою професійних знань, вмінь та навичок, що забезпечать:

- розуміння ним специфіки розвитку дитини з порушеннями мовлення; сутності та значення творчого самовираження, особливостей здатності до творчого самовираження дітей із мовленнєвими вадами та складових цього особистісного феномену;

- пошук рушійних чинників, що сприятимуть і спонукатимуть дитину до творчої діяльності; створення педагогічних умов формування здатності до творчого самовираження;

- організацію діяльності дітей з порушеннями мовлення (оскільки, як відомо, здібності формуються у діяльності, формування здатності до творчого самовираження в дошкільників із порушеннями мовлення передбачає набуття ними досвіду творчої діяльності, емоційно-ціннісних відносин та формування прагнення реалізувати свої потенційні можливості).

Отже, соціальна значущість проблеми корекції мовленнєвого дизонтогенезу, реформи системи освіти, результати наукових досліджень

обґрунтовують необхідність впровадження у систему фахової підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Корекційна освіта» навчальних дисциплін, спрямованих на оволодіння ними професійними компетентностями не лише у сфері виправлення провідного та супутніх розладів розвитку дитини, але й таких, що забезпечать здатність корекційного педагога здійснювати корекційно-розвивальний вплив на особистість дитини в цілому, гармонізуючи її розвиток.